

УДК 657.471.12

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В ОБЛІКУ

Студ. С. Б. Чубка, гр. МгЗОА -18 (л)
Науковий керівник доц. М. М. Матюха
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Узагальнення теоретичних й методичних засад визначення сутності заробітної плати для цілей організації обліку на вітчизняних підприємствах.

Об'єкт та предмет дослідження. Заробітна плата є основним і часто єдиним джерелом доходу робітників підприємства. Бухгалтерський облік розрахунків за заробітною платою є важливою ділянкою облікового процесу, яка вимагає достовірного документального відображення відпрацьованого часу, виконаних робіт, виробленої продукції, наданих послуг та їх оплати. Облік праці та її оплати займає одне з найперших місць у всій системі бухгалтерського обліку на підприємстві. Відповідна організація бухгалтерського обліку розрахунків за заробітною платою сприяє ефективному управлінню та контролю за своєчасним здійсненням розрахунків з працівниками, ефективному використанню трудових ресурсів.

Результати дослідження. В умовах сучасної економіки, завдяки своїм специфічним властивостям заробітна плата відіграє вагомую роль у розвитку всіх сфер діяльності народного господарства. Основною функцією заробітної плати є відтворення трудових ресурсів, стимулювання продуктивності праці та вирішення соціальних потреб суспільства. Заробітна плата – це найефективніший інструмент посилення людського фактора. Дієвість застосування сучасних кваліфікаційних, креативних і творчих здібностей робітників має значну залежність від наукової аргументованості використовуваних на підприємстві форм та методів розрахунків за заробітною платою.

Розрахунки за заробітною платою – це важливий об'єкт бухгалтерського обліку, тому що вони пов'язані з витратами підприємства та з його зобов'язаннями.

Заробітна плата – це одна з найважчих економічних категорій і одне з найвагоміших соціально-економічних явищ. Заробітна плата відображає відносини між роботодавцями та найманими працівниками і, з одного боку, є основним (і часто єдиним) джерелом доходів найманих працівників, основою матеріального добробуту членів їхніх сімей, а з іншого – для роботодавців є суттєвою часткою витрат виробництва і ефективним засобом мотивації працівників до досягнення цілей підприємства.

Правове поняття «оплата праці» є складовою змісту трудових правовідносин. За вітчизняним законодавством заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовій формі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівнику за виконану ним роботу.

Слід зазначити, що на законодавчому рівні поняття “оплата праці” не закріплено, тому й існують різні точки зору зі співвідношення заробітної плати і оплати праці. Одна з них полягає в тому, що увага в понятті заробітної плати акцентована на об'єкті правовідносин між власником і працівником, у той час як категорія оплати праці вказує на дію власника, яку він повинен здійснити на підставі наявності трудових правовідносин. Ця точка зору визначає “оплату праці” і “заробітну плату” як синоніми. Вона ґрунтується на тому, що ці терміни використовуються при визначенні грошової винагороди працівників як у законі України “Про оплату праці”, так і у главі 7 КЗпП [2], хоча вони і мають назву “оплата праці”.

В Інструкції зі статистики заробітної плати наведений перелік виплат працівникам, які включаються до конкретних видів заробітної плати. У Кодексі законів про працю України сформульовано основні положення з оплати праці. Питання, що стосуються державного і договірної регулювання оплати праці, визначаються КЗпПУ та іншими нормативно-правовими актами [1].

Питання обліку та звітності розрахунків за заробітною платою працівникам підприємства регулюються наступними нормативними документами: МСБО 19 «Виплати працівникам», крім компенсаційних виплат інструментами власного капіталу, які регулюються окремим стандартом – МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій», П(С)БО 26 «Виплати працівникам», а виплати фінансовими інструментами та пов'язаним особам – відповідно до П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» та П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» тощо [2, 3, 4].

Питання визначення оплати праці для потреб обліку в спеціальній літературі розглянуто в достатній мірі. Увагу економістів здавна привертала проблема з'ясування суті заробітної плати, її джерел, а також функцій, які вона виконує за умов різних економічних систем. На поверхні економічних явищ заробітна плата виступає як плата за працю. Таке уявлення про заробітну плату склалося давно й існує дотепер. Відомий англійський економіст Вільям Петі (1623-1682 рр.) визначав заробітну плату як ціну праці. Такої думки про заробітну плату дотримуються автори популярного підручника «Економікс» П. Самуельсон і В. Нордхаус, більшість західних науковців, деякі російські та українські економісти.

Заробітна плата є грошовим виразом вартості і ціни товару – робоча сила, її речовим, матеріальним змістом виступає кількість життєвих благ, необхідних для відтворення робочої сили найманого робітника і членів його сім'ї, це життєвий фонд робітника.

Висновки. Облік розрахунків за заробітною платою працівників займає важливе місце у системі бухгалтерського обліку будь-якого підприємства, є невід'ємною частиною його діяльності, тому правильність та достовірність відображення в обліку інформації про оплату праці чинить значний вплив на фінансовий результат господарської діяльності.

Облік праці та заробітної плати має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, а також правильному обчисленню чисельності працівників для обліку заробітної плати з метою оподаткування.

Ключові слова: заробітна плата, оплата праці, облік заробітної плати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс законів про працю України, від 10.12.1997р., №322-VIII ВР.: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” від 07.02.2013 № z0336-13.
3. Наказ Міністерства фінансів України N 559 від 30.11.2001 Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 “Фінансові інструменти” від 30.11.2001 № z1050-01 (із змінами та доповненнями).
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затвержене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>